

МАЈЧИНСТВОТО НАЈГОЛЕМ ДАР ОД БОГА!

Улогата на мајчинство може да и изгледа застрашувачка, кога денес од една просечна жена се очекува да биде беспрекорна на сите полиња-во љубовта, во кариерата, во бракот, мајчинството, пријателството, да биде образувана, енергична, убава и згодна, интересна, романтична. Ваквото тежнење кон перфекционизам, доколку жената не се чувствува подготвена за мајчинската улога, плашејќи се дека нема да ги задоволи потребите на детето, па и своите, може да доведе до активирање на одбрамбените механизми и да реагира со нервоза, страв, проектирање, повлекување, несигурност, депресија и други симптоми кои се резултати на стрес.

Историја на мајчинството

Самиот поим „мајчинство“ се смета дека датира од 1762 год. и е поврзано со Жан Жак Русо, познат писател и филозов, кога оваа идеја ја изложил во книгата Емили. Пред тоа се смета дека мајките не воделе голема грижа за своите деца. Дури и после раѓањето ги оставале, и поминувале многу малку време со нив. Смртноста на децата достигнувала и до 90%. Денес можеме да зборуваме за сосем спротивен однос и промена во односот, мајка-дете. Во современиот свет денес се соочуваме со одење во спротивна насока, намалување на раѓање на деца или т.н. „демографско умирање“, што претставува општествен проблем.

Ваквиот проблем се проучува од повеќе аспекти, па пристапот е интердисциплинарен и вклучува демографски, социопсихолошки и психолошки објаснувања. Бидејќи прашањето на човечката репродукција вклучува општи вредности на некое општество во одреден временски период (социолошки), животни вредности и ориентација на потенцијалните родители, како и желбата и мотивацијата за родителство (социопсихолошки), можностите, приликите и околностите за родителство (биолошки, економски и социјални), планирање, одлучување за бременост и временски распоред и број на бремености (психолошки). Сите овие вариабли се одразуваат во желбата за посакување на дете во семејството или стручно кажано ФЕРТИЛИТЕТ – што значи, спремност за деца, или желба за раѓање на деца. Таквите промени се настанати поради новиот стил на живот, запосленост на жената, продолжено и повисоко образование и промени во професионалните аспирации на новите генерации.

Причини за намален „фертилитет“-тренд на модерното општество?

На фертилитетот, или желбата за раѓање на деца на личноста или брачниот партнер влијаат широка лепеза на причини. Цели, мотивација, вредности, ставови. Ставовите за раѓање на деца можат да бидат: неутрални, позитивни или негативни. Вредностите кај личноста можат да бидат различни, поврзани за себе и партнерот, за доживување на родителството, грижи и развојот на детето, за доброто на семејството (материјални, социјални, духовни), за доброто на поширокото семејство (продолжување на семејството), за општеството (одржување на нацијата, исполнување на долг кон земјата или верата). Фертилната мотивација се менува во зависност од социокономските промени во индустријализираните општества. Тоа е поврзано со инвестирањето во детето (трошоци за раст и неговото образование), опаѓање на економска исплатливост на детето за семејството, со што се намалува и мотивацијата за раѓање на прво или второ дете.

Запосленост на жената вон домот. Жената смета дека детето ќе ја одложи или загуши нејзината кариера. Таквото индивидуално жртвување за дете ја премислува во донесување на одлука да има дете. Ова е се поприсутно во општества каде државата не интервенира или не го подржува мајчинството, пр. Го намалува периодот мајката да

биде со нејзиното дете, или скап престој во градинските, или несигурни работни места и сл. Свесни сме дека мајките работат и сакаат да работат, но во тој случај тие мораат да вложат додатен напор за да им обезбедат на нивните деца да имаат здрав живот. Според некои истражувања децата на вработените мајки послабо се хранат, поминуваат повеќе време пред телевизор или компјутер и поретко одат во училиште пешки од другите.

А, *Одложувањето на раѓање на деца по 30-та година*, кој се наметнува како тренд најчесто е поради долга врска и неспремност за брак, долгото образование на жената, запослување и економски фактори (незапосленост, живеење под кирија и сл. Е, сега кои се последиците од тоа? Поминување на репродуктивниот период на жената, медицински и биолошки потешкотии, поради долготрајна употреба на контрацептивни средства, како и психолошки-зголемен притисок и страв од незабременување. Брачните парови што ја одложуваат првата бременост, подоцна имаат проблеми со несклад меѓу мајчинските/татковските работни обврски, се намалува енергијата и сила за раѓање на дете, се нарушува здравјето и сл. А, од друга страна се смета дека децата на постарите родители имаат подобар интелектуален развој, поголем успех во училиште и сл.

Мајчински инстинкт

Постои уверување дека љубовта на родителите кон децата е вродена, дека се појавува автоматски, уште со самиот поглед и допир на новороденото бебе. Се тврди дека ова чувство постои пред раѓањето и дека е инстинктивно. Некои мајки кои се сигурни во постоењето на мајчинскиот инстинкт, го потврдуваат, го негуваат и тој расте. Додека од друга страна постојат мајки кои не можат веднаш да го осетат мајчинството, па под притисок на средината, предрасуди и очекувања, лесно можат да помислат дека нешто не е во ред со нив, дека не постои инстинкт кај нив. Дали навистина се работи за инстинкт? Дали тој е присутен кај сите жени? Доколку не е, дали тие жени се „лоши мајки“?

Научните истражувања не го потврдиле постоењето на инстинктот на мајчинство. Повеќето родители имаат добро чувство за своето дете и интуитивно чувствуваат што е потребно да прават. Но, сепак тоа не е доказ дека тие поседуваат вроден инстинкт. Точно е дека тие се грижливи мајки, пожртвовани исполнети со бескрајна љубов што сето ова влијае на еден посебен однос со детето.

На посебната врска помеѓу мајката и детето влијаат повеќе фактори, како: спремност (зрелост) на жената за потомство, нејзината емотивна стабилност, сигурност и поддршката од средината. Исто така важни се и искуствата со мајката во нејзиното рано детство. Секоја жена нема желба да биде мајка, а бројот на жени кои свесно одлучуваат дека не сакаат да бидат мајки е се поголем.

Негативен однос кон имање на деца изразуваат Здруженија во Америка и Англија, Италија дури и во Србија кои се нарекуваат како Childfree или Nokidding. Членството постојано им се зголемува и тие се посветени на промоција на нивната одлука, тие се борат за свои права, да немаат деца, а истовремено нивната одлука и тие самите да не бидат сфатени од средината како себични, неемотивни и егоисти. Како причини дека сакаат да живеат без деца ги наведуваат: посветување на нивната кариера, уживање во животот без родителски обврски, загриженост од ситуацијата во светот и движењето на историските настани и недостаток на мајчинскиот инстинкт. Според нив овој мајчински инстинкт не само што не постои кај нив, туку никогаш во животот не бил разбуден. Ставовите на средината кон двојките кои не сакаат да имаат деца е дека тие се девијантни, себични и декадентни, а особено оваа стигма се однесува на жените.

Татковски инстинкт.

Научниците сметаат дека неможе да се зборува за татковски инстинкт, туку дека љубовта на еден татко настанува како социјална грижа и потреба да го заштитат детето во семејството и дека е резултат на времето што го поминува со детето, па и самото татковско чувство е рефлексно и свесно. И тука постојат исклучоци кога многу татковци на прв контакт со детето доживуваат љубов на прв поглед со своето бебе. Значи инстинктот не може ниту да се стекне, ниту научи. Тоа што родителот може е да се грижи што повеќе за детето, да поминува повеќе време со него на најквалитетен можен начин и да ја развие емотивната блискост.

Доколку мислите дека немате мајчински инстинкт!

Не се оптеретувајте. Не значи дека сте лоша мајка. Всушност важно е да бидете посветени на своето дете, да размислувате за себе како родител, да ги преиспитувате сопствените постапки, да не се плашите да побарате помош кога ќе се почувствувате несигурни. Бидете упорни во решавање на конфликтите со своето дете, разговарајте секогаш кога ќе добиете можност и постојано пробувајте да започнете разговор. Пружете му голема љубов на своето дете. Дајте му сигурност особено во најраното детство кога му го покажувате и патот за понатамошниот развој кон здрава личност. Препознавајте ги потребите на детето, со тоа всушност влијаете врз градење на самопочитување кај детето, зголемена доверба во себе, но и во својата околина.

Доколку сметате дека имате мајчински инстинкт.

Повикајте го кога ви треба додатна информација. Користете го се повеќе, ќе го увежбате, па со текот на времето вашиот внатрешен глас со текот на времето ќе стане посилен и попрецизен. Кога сте во некоја дилема или треба да одлучите помеѓу различни решенија, направете го тоа што ви го кажува инстинктот. Нека пресуди тоа што спонтано го чувствувате. Сепак немојте безрезервно да му верувате, зошто може вашата заштитничка улога кон детето да има поголемо влијание, па да се излажете. *Слушање не значи и послушност.* Одлуката секогаш е само ваша. Но пред да одлучите, слушајте ги советите на искусните мајки, читајте книги, информирајте се на сите можни начини. Својот инстинкт, интуиција и внатрешниот глас користете го само како додатна и важна информација.

Мајчинството ги подобрува менталните способности на жената и и овозможуваат подобро да учи, подобро да помни и да се концентрира. Особено веднаш по породувањето овие способности се на врвот, а со текот на времето опаѓаат. Чинот на раѓање и доење на жената и дава додатна сила и енергија, го подигнуваат нивото на некои хормони и големина на клетките во мозокот, што доведува до подобрување на умствените капацитети. Особено ова е изразено кај жени кои се занимаваат со креативна работа. Очигледно природата се погрижила да и ги олесни промените што настануваат, како додатен напор за да може жената да се прилагоди со напорите кои доаѓаат со бебето.

Посветеноста на сопственото родителство е најголемото богатство кое може на детето да му се даде, а фидбекот што ќе го доживеете е огромно задоволство и енергија која ве тера да истраете и да му заблагодарите на господа дека ги имате децата.

М-р Снежана Андреева
Психолог/психотерапевт
Tel: 070 360-432